

Mariam augmentum gratiæ consecutam fuisse a prima sanctificatione usque ad conceptionem Filii.

Resp. II° : Juxta sententiam communem, etiam post conceptionem Filii usque ad finem vitæ, gloriosa Virgo gratiæ suscepit incrementum. (Ita Durandus, S. Bonaventura, Scotus, Vega, Vasquez et præsertim Suarez, qui docet sententiam contrariam non esse probabilem et fere ab omnibus improbatam. (Disp. xviii, sect. i.)

Probatur 1° ex eo quod nulla defuerit conditio ex parte Virginis ad meritum consequendum, sive illæ conditiones spectentur ex parte operis, sive ex parte operantis, sive ex parte Dei. Ergo non est ratio in B. V. denegandi meritum.

2° Videtur essentialiter requiri ad statum viatoris, ut homo possit magis ac magis ad terminum tendere; si autem tendere ultra non valet, jam desinit esse viator et fit comprehensor : sed totæ vitæ decursu B. Maria fuit in via. Ergo...

*3° Incredibile est tot et tantos labores ex perfectissimo Christi amore susceptos nullius fuisse meriti apud Deum, et personam Virginis inde non fuisse ipsi gratiorem ; nec illud argumentum everteret, qui fingeret gratiam fuisse B. V. collatam per anticipationem et ex prævisione meritorum futurorum, quia ille dicendi modus nullo nititur fundamento, et omnes meriti leges intervertit, ut fuse probat Suarez (*ibidem*).*

*4° Suscepit Virgo plura sacramenta, et præsertim sacramentum Eucharistiæ. Quis dicat illos gratiæ fontes ipsi fuisse oclusos, et nullum inde fructum percipere potuisse? Ergo... (de Rhodes, quæst iv, sect. iv, § 1; de *Litaniis Lauretanis*, discours. cxxx.)*

Non desunt tamen qui huic sententiæ contradicunt, et his nituntur rationibus :

1° Reperiuntur quædam graves auctoritates quæ supponere videntur gratiam B. V. fuisse in conceptione Filii consummatam, ita ut deinde nova non acceperit incrementa. Ita S. Thomas docet gratiam Virginis fuisse consummatam in conceptione Filii. S. Bernardinus dicit B. V. in conceptione Filii tantam accepisse gratiam quantam accipere potest viatrix creatura. S. Joannes Damascenus : « Omnium etenim « bonorum initium, medium et finis, securitas et vera « confirmatio hac Filii conceptione posita fuit. » Ita præterea opinari videntur Scotus, Alensis et Richardus, qui aiunt tam perfectam fuisse gratiam Virginis in eo instanti, ut amplius crescere non potuerit. (Suarez, disput. xviii, sect. iii.)

2° Sic argumentantur : Christus a principio suæ existentia totam accepit gratiæ plenitudinem quam ipsi conferri decebat ratione unionis hypostaticæ, et deinde per suos immensos labores non sibimetipsi, sed pro nobis tantum gratiam promeruit ; atqui supponi potest ita gloriosam Virginem, statim ac dignitatem Matris Dei assecuta est, totam accepisse gratiam quæ huic dignitati congruebat ; et sic admittitur inter Matrem et Filium perfecta similitudo, et utriusque labores et merita in unum eundemque finem conspicerunt.

Quoad argumenta supra facta, forsitan enervari possunt fingendo hanc similitudinem inter Christum et Mariam : nam Christus fuit in via, et tamen nihil sibimetipsi meruit. Quod si gloriosa Virgo suscepit sacramenta et præsertim Eucharistiam,

illa potuit suscipere ad alios fines ac incrementum gratiæ.

QUESTIO SECUNDA. — *Quibusnam modis in gratia creverit gloriosa Virgo?*

Præsertim duplici modo ut cæteri omnes, nempe : vel ex opere operato, vel ex opere operantis. Itaque breviter evolvemus utrumque modum gratiæ incrementi.

Circa augmentum gratiæ ex opere operato,

Dico : *B. M. consecuta est gratiam ex opere operato præsertim triplici modo, scilicet : 1º ex remedio contra peccatum originale olim adhibito ; 2º ex pluribus sacramentis novæ legis ; 3º ex singulari Dei privilegio in quibusdam circumstantiis : quod probatur per partes¹.*

I. *Suscepit augmentum gratiæ ex remedio contra peccatum originale olim adhibito.*

Prob. Etenim, quamvis in primo conceptionis momento fuerit sanctificata, attamen hæc ejus sanctificatio omnino extraordinaria ab hominibus ignorabatur, et inde nihil obstabat quin illud remedium ipsi Virgini applicaretur. Aliunde illud veteris legis sacramentum producebat gratiam quasi ex opere operato. Ergo...

II. *Suscepit gratiam ex pluribus sacramentis novæ legis.*

Et 1º Suscepit certo Sacramentum Baptismi.

Prob. primo. — Præceptum baptismi omnibus ge-

¹ Supponimus enim juxta sententiam communem mox expositam B. V. ex susceptis sacramentis augmentum gratiæ suscepisse.

neratim propositum est, et illud verbum, *nisi quis renatus* neminem excipit; et aliunde susceptio hujus sacramenti nullo modo gloriam Virginis minuit. Ergo. — *Secundo.* Per baptismum constituuntur ac signantur membra Ecclesiæ prout a Christo institutæ; ergo debuit ita signari perfectissimum membrum totius Ecclesiæ, præsertim ad exemplum fidelium. — *Tertio.* Per baptismum datur potestas utendi sacramentis novæ legis; atqui Sacratissima Virgo uti debuit præsertim Eucharistia. — *Quarto.* Ita docent theologi; et Euthym. (*Joan III*): *Scribunt, inquit, quidam Apostolorum temporibus proximi, quod Christus Petrum et Virginem matrem baptizaverit, Petrus vero reliquos Apostolos.*

2º *Certe suscepit sæpius sacramentum Eucharistiæ. Prob. primo.* Frequentia hujus sacramenti est de consilio, et per se honestissima, utilissima et valde conformis eximiæ caritati Virginis erga Filium. *Secundo* legimus in primitiva Ecclesia (*Act. II*), fideles omnes, vel quotidie, vel frequenter usos esse hoc sacramento: ergo multo magis B. V. hanc consuetudinem observavit.

3º *Suscepit Confirmationem quoad characterem et gratiam.*

Prob. Etenim sicut Apostoli receperunt Spiritum sanctum quasi ex opere operato, et perfectissimum confirmationis effectum in die Pentecostes; ita, majori ratione, B. V. eodem die similem effectum et donum perfectius ac copiosius accepit. Ergo...

4º *Probabiliter suscepit sacramentum Extremæ Unctionis.* (Ita plures contra plures.)

Prob. Supponi potest cum pluribus non esse de ne-

cessitate hujus sacramenti, ut persona cui confertur, aliquando peccaverit actualiter, sed satis esse quod peccare possit et a dæmone tentari, quia primarius effectus hujus sacramenti est confortare hominem in ultima pugna contra insidias inimici. Porro B. V., etsi nunquam peccaverit, fuit tamen capax effectus hujus sacramenti, quia retinebat physicam potentiam peccandi, et confortari poterat contra tentationes diaboli.

Dices : Illud sacramentum non fuit institutum nisi pro iis tantum qui actualiter peccaverunt, ut constat ex forma : *Remittat tibi Deus quidquid deliquisti*.

Resp. Sensum hujus formæ esse conditionalem hoc modo : *Remittat tibi Deus quidquid deliquisti*, id est, conferat tibi gratiam sufficientem ad delendam iniquitatem quæ per sensus committi solet.

Cætera autem sacramenta tum Pœnitentiæ, tum Ordinis, non suscepit gloriosa Virgo, quia non erat capax; nec sacramentum Matrimonii, quia sub veteri Testamento illud matrimonium contraxerat.

III° *Communiter docent theologi B. M. in conceptione Filii accepisse, præter omne meritum, singularem gratiam ob novam et admirabilem præsentiam Verbi divini.*

Prob. 1° Illud constat auctoritate. Athanasius de Deipara inquit : « Tunc descendisse Spiritum sanctum in Virginem cum omnibus suis virtutibus essentialibus, imbuentem eam gratia et virtute. » Euseb. (Hom. sup. *Missus est*) : « Cum gratia plena sit priusquam concipiat, post conceptionem quanta abundavit? » Id insuper aperte docent Damascenus, Rupert, Bernardinus, ac Bernardus (*super Missus est*).

D. Thomas docet gratiam Virginis in conceptione Filii fuisse quodammodo consummatam.

2° Afferri potest conjectura : quando B. Virgo visitavit Elisabeth, propter Christi præsentiam, et Joannes fuit sanctificatus, et Elisabeth gratia impleta; quid ergo mirum quod divinum Verbum ingrediens Virginis uterum singulari modo illam sanctificaverit? Adeo valida visa sunt Suarez hæc argumenta, ut doceat neminem sine temeritate hanc opinionem rejicere posse. Idem auctor docet simile quidpiam conjectari posse de aliis temporibus, v. g. de diebus nativitatis, mortis ac resurrectionis Christi.

Contradicunt tamen Vasquez; quia, inquit, nihil tale definiri potest, et divino judicio relinquendum est. (In 3^a parte disput. cxix, cap. 8.)

Circa augmentum gratiæ ex opere operantis.

Ad explicationem hujus incrementi gratiæ ex opere operantis, id est ope actuum, præclara scripsit Suarez quibus ille auctor intendit probare in B. Maria fuisse utramque vitam tum activam, tum contemplativam. Hujus verba in extenso referenda ad calcem remittimus (f).

DICO : B. V. meruit per omnes et singulos actus gratiam saltem duplo-majorem.

EXPLICATUR : B. V. ita meruit per quemlibet actum, ut gratia sanctificans, quam ante actum habebat, post actum elicited duplicaretur : unde v. g. si supponatur Ipsam primo instanti habuisse unum gradum gratiæ, post primum actum habuit duos gradus, deinde quatuor, etc., crescendo semper, et duplicando juxta proportionem geometricam.

Prob. Prima pars, nempe quod meruerit per omnes et singulos actus. Ratio est quia nullos habuit actus indeliberatos, et credendum est Ipsam ad Deum summe dilectum actus assidue retulisse, etiam dum ad operationes externas se conferebat, quia summa facilitate ac jucunditate in divinis meditationibus versabatur.

Prob. Secunda pars, scilicet quod meruerit per omnes et singulos actus gratiam saltem duplo-majorem. Ut hæc assertio admittatur, tria requiruntur et sufficiunt, scilicet: 1° quod actus bonus mereatur gratiam sibi omnino æqualem, in numero graduum, v. g. actus fervens ut quatuor producat gratiam ut quatuor; 2° quod gratia actualis requisita ad agendum habeat proportionem et æqualitatem cum intensitate habitus, unde v. g. qui est sanctus ut quinque habeat gratiam actualem ad operandum ut quinque; 3° quod augmentum gratiæ sanctificantis quam quis per actum meruit, statim ipsi conferatur: hæc tria, inquam, sufficiunt ad probationem assertionis, quia gloriosa Virgo semper agebat juxta totam latitudinem gratiæ actualis quam suscipiebat, alioquin in Ipsa fuisset aliqua imperfectio.

Porro tria principia supra exposita facile probantur.

Prob. primum principium. — Quilibet actus producit gratiam sibi omnino æqualem in numero graduum, v. g. actus fervens ut quatuor producit gratiam ut quatuor. Etenim nullus est actus remississimus, qui non mereatur augmentum aliquod gratiæ; ergo nullus est actus, qui non sit meritorius secundum totam suam latitudinem.

Prob. secundum. — Elici possunt actus ferventes

juxta intensitatem habitus, id est habitus ut centum dat potentiam agendi ut centum; et ratio est quia habitus est de se sufficiens principium actus æqualis¹; aliunde, ita supponere videntur omnes auctores qui de his materiis tractaverunt².

Prob. tertium, nempe augmentum gratiæ, quod quis per actum meretur, statim post actum elicited ipsi conferri. Nam etiamsi admitteretur, cum pluribus theologis, non statim conferri augmentum gratiæ actibus remissis debitum, attamen vix dubitari potest quod per illos actus in quibus homo facit totum quod in se est, statim obtineat gratiæ augmentum quod meretur. Etenim si Deus non denegat suam gratiam facienti ex priori gratia quod in se est, quomodo ne-

¹ Ita Suarez (sect. II, Dico 2°, versus medium): « Hoc facile concedi potest, inquit, pro his qui gratiæ fideliter respondent, etc. etc. »

² Hæc sunt verba S. Ligorii: « Plusieurs graves théologiens disent que l'âme qui possède une habitude de vertu, produit toujours un acte égal en intensité à l'habitude qu'elle possède, toutes les fois qu'elle correspond fidèlement à la grâce actuelle qu'elle reçoit ensuite de Dieu; d'où il suit qu'elle acquiert chaque fois un nouveau et double mérite égal à la somme des mérites qu'elle avait déjà acquis. Cette augmentation, comme ils disent, fut accordée aux anges; et si elle fut accordée aux anges, qui pourra croire qu'elle ait été refusée à la divine Mère? » Unde P. Combalot (9e conf.): « De grands théologiens et S. Ligori lui-même enseignent que l'âme enrichie du don de la grâce sanctifiante, en correspondant pleinement aux grâces actuelles qu'elle reçoit, produit toujours un acte de vertu égal en intensité et en mérite à l'habitude de grâce qui est en elle... Représentez-vous, M. C. F., l'immense Océan se doublant en profondeur, en largeur et en étendue à chaque flux et reflux, et vous aurez quelque idée des accroissements multiples de cet océan surnaturel creusé aux entrailles de notre divine Reine. »

gabit præmium augmenti gratiæ facienti quantum ex divina gratia potest ad illud merendum? Certe qui plus requirit, impossibilem constituit hujus augmenti consecutionem in hac vita, idque sine fundamento, imo et contra omne quod decet divinam liberalitatem, et quod exigit infirmorum hominum utilitas. Ergo... (g).

Diximus in propositione : gratiam saltem duplo-majorem, quia pie supponi potest incrementum gratiæ fuisse sæpius supra habitum; verisimile est enim actus caritatis a B. V. elicitos fuisse habitu intensiores¹.

QUESTIO TERTIA. — *Qualem gratiæ perfectionem in fine vitæ suæ assecuta fuerit?*

Ad solvendam quæstionem sit sequens.

¹ Ad hanc propositionem adnotandum est, quod actus B. Mariæ fuerint continui et sine ulla interruptione, non tantum in statu vigiliæ, ut satis per se patet, sed etiam tempore somni; nam verisimile est et pie credi potest, quod illa gloriosa Virgo nunquam fuerit impedita etiam per somnum, quominus actuali amore in Deum tenderet. Ita enim opinantur plures viri graves, et ducuntur in hanc opinionem, ex illo principio quod B. Mariæ sit concedendum quicquid gratiæ alicui puræ creaturæ a Deo est collatum; sed illud privilegium concessum fuit hominibus in statu innocentiae; unde S. Augustinus: « Tam felicia erant
« somnia dormientium in statu innocentiae, quam vita vigilan-
« tium. » Ita docent Canisius, Vega, de Rhodes, S. Bonaventura, Albertus Magn., Suarez (disp. xviii, sect. II), et alii multi, et præsertim S. Bernardus, cujus hæc sunt verba: « Virgo, etiam
« cum dormiebat, fuit in aliorum contemplatione quam fuerit
« aliquis alius dum vigilaret. »

PROPOSITIO

GRATIA QUAM OBTINUIT GLORIOSA VIRGO IN FINE VITÆ
FUIT SUMMA AC PENE IMMENSA; IMO ADEO INTENSA,
UT PLURES GRADUS ASSECUTA FUERIT, QUAM SUNT
IN OMNIBUS SANCTIS ET ANGELIS COLLECTIVE SUMPTIS.

Ita expresse Suarez (disput. xviii, sect. iv) hanc tradit ut probabilem. « Conclusio hæc, inquit Suarez
« (*ibidem*), a scholasticis antiquis non disputatur, et
« ideo fortasse in terminis a nemine reperietur as-
« serta, sicut etiam neque negata est, neque impro-
« bata, fit tamen probabilis. » Deinde expositis ratio-
nibus sententiæ, pergit: « Accedit quod cum ante vi-
« ginti annos, in Academia Salmenticensi, rogatus a
« gravibus viris quæstionem hanc disputare, atque
« definire fuerim aggressus, cumque in hanc senten-
« tiam valde propenderem, rei novitate detentus, eam
« proprio judicio ac sententia definire ausus non fui,
« donec doctores sapientissimos et in rebus theologi-
« cis valde versatos consului, quibus omnibus pia ac
« probabilis visa est hæc sententia. » Apud S. Ligo-
rium refertur B. V. in specie apparuisse Martino Gu-
tieres, ut Suarez congratularetur et ostenderet quan-
tam inde lætitiæ ac gloriæ acceperat. Idem legimus
in Vita Suarez (*de Auxiliis gratiæ*, tom. I, Præfatione).
Post Suarez, de Rhodes, Spinelli, Carthagenæ, et
multi alii, qui ex professo quæstionem tractaverunt.
Imo juxta S. Ligorium (serm. *de Nativitate B. Mariæ*)
hæc opinio est communis, et ab hodiernis theologis

spectatur ut certa? Contradicunt tamen quidam auctores. Vasquez hanc doctrinam impugnat præsertim ex eo quod, inquit, hæc comparatio inter B. V. et omnes Sanctos simul sumptos fingi non potest. Item contradicit Theoph. Raynaud; contendit enim hanc doctrinam mera divinatione niti et argumenta quibus fulcitur parum esse solida. Tandem P. Henno (de Incarnat. sect. vii, art. iii) vult hanc doctrinam nullo Scripturæ aut traditionis niti fundamento.

Prob. Illa propositio admittenda est, quæ variis in locis Scripturæ insinuat, solidum habet fundamentum in traditione, et demum ex multis rationibus theologice evincitur. Atqui talis est hæc propositio. Ergo...

I. *Variis in locis Scripturæ insinuat.* — Et 1º afferri potest Psal. 86, qui a pluribus de gloriosa Virgine intelligitur: sicut hæc verba, *fundamenta ejus in montibus sanctis*, indicare videntur Ipsam incepisse ubi alii desinunt et consummantur, id est a principio habuisse gratiam intensiorem ea quæ fuit ultimo sanctissimis hominibus vel angelis collata; ita hæc alia verba ejusdem Psalmi: *Diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Jacob*, supponunt gloriosam Virginem, saltem in consummatione vitæ, fuisse dilectam super omnes angelos et sanctos simul sumptos; quia omnia tabernacula Jacob censentur repræsentare et significare merita omnium electorum (Ita de Rhodes, quæst. iv, sect. 1, § 3). 2º *In Cantico Canticorum*, vi, 3, Deipara cum cœlesti Jerusalem comparatur: *Pulchra es, amica mea, suavis et decora sicut Jerusalem*; id est, decora es sicut tota cœlestis Jerusalem, quia totam ex hominibus angelisque constantem gratiæ decore exæquas, imo et supe-

ras. — 3º *Ibidem*, de Deipara dicitur: *Pulchra ut luna, electa ut sol*. Unde sic: Quantumlibet aliæ stellæ reluçant, luna tamen et magnitudine et splendore præeminet; ita, quamvis angelicæ mentes et animæ justorum miro gratiæ ac virtutum fulgore splendeant, Deipara tamen exsuperat omnes, easque immensitate gratiæ et virtutum splendore vincit. (Ita Carthagena, lib. V, homil. vii, tom. I, quart. ration. — *Litanæ Lauretanæ*, discours. cxxxiii).

II. *Hæc sententia solidum habet fundamentum in traditione.* Illa enim doctrina solidum habet in traditione fundamentum quam SS. Patres, etsi expresse non adstruant, omnino supponere videntur: atqui multi SS. Patrum textus, non expresse quidem docent, sed aperte supponere videntur doctrinam thesistræ nostræ. Ergo...

Prob. maj. ex Bulla *Ineffabili*: in ea enim ex SS. Patribus evincitur dogma Conceptionis Immaculatæ, quod non expresse docent, sed suo loquendi modo supponunt.

Prob. min. — Inter SS. Patres B. V. sanctitatem extollentes, alii Mariam vocant *gratiæ abyssum*, alii *mare omnium gratiarum*, alii *ineffabile privilegium gratiæ*, *cœleste prodigium*, *mirandum spectaculum*, alii docent *tantam gratiam fuisse Virgini datam quantum puræ creaturæ dari esset possibile; ipsam luci illi inaccessibili immersam quantum sine personali unione creaturæ conditio patitur*; alii docent quod si *ipsa sola in una statera poneretur ex una parte et cæteri omnes sancti tam Novi quam Veteris Testamenti et omnes angeli ex alia, Ipsa amplius penderet; alii prædicant Ipsam merita singulorum et omnium titulos antecedere;*

Angelos et sanctos in comparatione illius *esse quasi non sint*; *Dei matris et servorum Dei infinitum esse discrimen*; alii in variis similitudinibus quibus utuntur ad exprimendam Virginis sanctitatem asserunt B. Mariam esse respective ad sanctos omnes sicut solem respective ad astra, sicut fluvium ad rivulos, sicut mare ad flumina; quinimo, dicunt Ipsam solam majorem Dei gloriam manifestare quam omnia ejus cætera opera.

Porro, hæc verba supponunt B. Mariam plus habuisse gratiæ quam omnes electos simul sumptos. Ergo...

III. *Multis evincitur rationibus theologicis.*

Ratio prima: B. Maria in primo instanti Conceptionis suæ perfectiorem gratiam assecuta est quam supremus angelus in sanctificatione consummata, et illam actibus fere numero infinitis per 72 annos duplicavit; ergo pervenit ad gratiam majorem illa quæ fuit collata omnibus angelis et hominibus simul sumptis. *Prob. conseq.* Vel supponitur actus caritatis quos elicit in via fuisse innumerabiles, imo adeo numerosos ut conferri possint cum numero sanctorum omnium et angelorum vel non: *si prius*, causam habemus, ut patet; *si posterius*, id est, si numerus actuum minor supponitur, nihilominus valet conclusio nostra: tum quia juxta omnes mathematicos incrementum quod fit secundum proportionem duplam, tale ac tantum es, ut si ab unitate inceperis et progredieris usque ad centum fiat cumulus prorsus innumerabilis; tum quia sacramenta quæ sunt fontes inexhausti et producunt gratiam juxta dispositiones suscipientis, in

gloriosa Virgine producere debuerunt gratias innumeras. Ergo ¹.

Ratio secunda desumitur ex dignitate matris Dei. Deus unicuique dat gratiam accommodatam muneri suo ac statui; atqui tota hæc gratiæ intensio ac plenitudo optime convenit cum dignitate Matris Dei. *Prob. min. Primo*: Quia illa dignitas est altioris ordinis et suo modo infinita; unde etiamsi in infinitum illa gratia intenderetur nunquam excederet terminos hujus dignitatis; unde, cum ad certum gradum definita fuerit, verisimile est eam esse tam perfectam, ut omnes inferiores in se quodammodo computatur. *Secundo*: quia major est dignitas matris Dei quam munera sanctorum omnium et dignitates, etiamsi in unum congregentur. Ergo, optime huic dignitati respondet gratia quæ omnium aliorum gratiam superat.

Tertia ratio: Deus plus amat Virginem quam reliquos omnes sanctos; ergo plus gratiæ illi confert. Evidens est enim Deum majorem gratiam illi conferre quem majori amore amicitiae prosequitur. — *Antecedens prob.*: namque talis amor videtur debitus matri. Et quis, quæso, bonæ indolis filius non magis

¹ Tout le monde connaît la demande que fit au roi de Perse l'inventeur du jeu d'échecs. Le roi lui ayant promis de lui donner ce qu'il voudrait, il se borna à lui demander qu'on lui donnât un grain de blé pour la première case de l'échiquier, deux pour la seconde, et ainsi de suite en doublant pour chaque case. Or, il se trouva que, même en réunissant tous les blés de l'empire, on fut dans l'impossibilité d'accéder à sa demande. Il est vrai que, dans ce cas, tous les termes de la progression se réunissaient au total, tandis que dans la matière présente on fait seulement attention au dernier terme; mais toutefois le terme n'en est pas moins colossal: car pour l'échiquier il n'y a que 64 termes, et pour la grâce de la sainte Vierge il y en a des milliers.